



ВЕРХОВНИЙ СУД УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

4 липня 2011 року

м. Київ

Верховний Суд України у складі:

головуючої Канигіної Г.В.,

суддів: Балюка М.І., Барбари В.П., Берднік І.С., Вус С.М., Глоса Л.Ф., Гошовської Т.В., Григор'євої Л.І., Гуля В.С., Гуменюка В.І., Гусака М.Б., Ємця А.А., Жайворонок Т.Є., Загодного В.В., Ковтюк Є.І., Колесника П.І., Короткевича М.Є., Косарева В.І., Кривенка В.В., Лященко Н.П., Маринченка В.Л., Охрімчук Л.І., Панталієнка П.В., Пивовара В.Ф., Пилипчука П.П., Потильчака О.І., Пошви Б.М., Прокопенка О.Б., Романюка Я.М., Сеніна Ю.Л., Скотаря А.М., Таран Т.С., Тітова Ю.Г., Шицького І.Б., Школярова В.Ф., Яреми А.Г.,

за участю заступника Генерального прокурора України Ударцова Ю.В.,

розглянувши справу за заявою засудженого Корнева Д. та захисника Бущенка А. про перегляд вироку Червонозаводського районного суду м. Харкова від 19 липня 2004 року, ухвали колегії суддів судової палати у кримінальних справах апеляційного суду Харківської області від 29 липня 2005 року та ухвали колегії суддів Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України від 25 квітня 2006 року з підстави встановлення міжнародною судовою установою, юрисдикція якої визнана Україною, порушень міжнародних зобов'язань під час вирішення справи судом,

встановив:

Вироком Червонозаводського районного суду м. Харкова від 19 липня 2004 року засуджено **Корнева Дениса Євгеновича**, 27 жовтня 1984 року народження, уродженця та мешканця м. Харкова, громадянина України, такого, що судимості не має,

за ч. 2 ст. 307 КК України на п'ять років позбавлення волі з конфіскацією всього майна, яке є його власністю.

За вироком суду Корнева Д. визнано винуватим і засуджено за незаконне придбання, перевезення та зберігання особливо небезпечних наркотичних засобів з метою збуту, а також збут особливо небезпечних наркотичних засобів у місці, що призначене для проведення навчальних заходів, за таких обставин.

11 травня 2003 року приблизно о 15 годині Корнев Д. біля будинку № 5 по вул. Гарібальді в м. Харкові незаконно придбав у невстановленої слідством особи особливо небезпечний наркотичний засіб – марихуану, яку переніс до себе додому в квартиру №9 зазначеного вище будинку, де зберігав з метою збуту.

16 травня 2003 року приблизно об 11 годині засуджений біля корпусу № 4 Української державної академії залізничного транспорту, розташованої по вул. Львовській у м. Харкові, незаконно збув Щербак В. за 20 гривень 4,05 грама особливо небезпечного наркотичного засобу – марихуани, після чого його було затримано працівниками міліції.

Того ж дня за місцем проживання Корнева Д. працівниками міліції було виявлено та вилучено п'ять пакетів з особливо небезпечним наркотичним засобом – марихуаною - загальною масою 20,84 грама, яку він незаконно зберігав з метою збуту.

Ухвалою колегії суддів судової палати у кримінальних справах апеляційного суду Харківської області від 29 липня 2005 року вирок місцевого суду змінено: на підставі ст. 75 КК України Корнева Д. звільнено від відбування призначеного покарання з випробуванням з іспитовим строком на три роки із покладенням на нього обов'язків, передбачених ст. 76 КК України.

Ухвалою колегії суддів Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України від 25 квітня 2006 року відмовлено у задоволенні касаційних скарг захисників Миронова О. та Карпенко Л., в яких вони, посилаючись на незаконність засудження Корнева Д. та фальсифікацію матеріалів кримінальної справи, просили скасувати вирок місцевого суду та ухвалу суду апеляційної інстанції, а справу закрити на підставі п. 1 ч. 1 ст. 6 КПК України у зв'язку з відсутністю події злочину, рішення місцевого та апеляційного судів залишено без зміни.

Рішенням Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) у справі «Корнев і Карпенко проти України» від 21 жовтня 2010 року, яке набуло статусу остаточного 21 січня 2010 року, констатовано порушення п. 3 ст. 5 та п. 3 ст. 6 Конвенції про захист прав людини й основоположних свобод (далі – Конвенції).

У заяві Корнев Д. та захисник Буценко А., посилаючись на зазначене рішення Європейського суду, порушують питання про перевірку законності та

обґрунтованості вироку Червонозаводського районного суду м. Харкова від 19 липня 2004 року, ухвал колегії суддів судової палати у кримінальних справах апеляційного суду Харківської області від 29 липня 2005 року та колегії суддів Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України від 25 квітня 2006 року, просять їх скасувати, а справу направити на новий судовий розгляд.

Своє прохання мотивують тим, що Європейський суду з прав людини у справі «Корнев і Карпенко проти України» визнав порушення вимог п. 3 ст. 6 Конвенції внаслідок того, що національні суди відмовили Корневу Д. у допиті свідка Щербак В., що була єдиною особою, яка могла підтвердити, що саме від нього отримала наркотичні засоби, які у подальшому були вилучені працівниками міліції, а також заперечити факт провокації злочину, що в свою чергу привело до істотного порушення права на захист.

Ухвалою колегії суддів судової палати у кримінальних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 2 червня 2011 року справу щодо Корнева Д. допущено до провадження Верховного Суду України.

Ухвалою судді Верховного Суду України від 9 червня 2011 року відповідно до ч. 1 ст. 400-19 КПК України у наведеній справі відкрито провадження з метою її розгляду Верховним Судом України.

Заслухавши доповідь судді-доповідача, пояснення заступника Генерального прокурора України Ударцова Ю.В., який висловив думку про задоволення заяви та скасування судових рішень з направленням справи на новий судовий розгляд, перевіривши матеріали, додані до заяви, матеріали кримінальної справи, та обговоривши доводи заяви, Верховний Суд України дійшов висновку про її задоволення з таких підстав.

Як убачається із постанови про проведення оперативної закупки наркотичних засобів від 16 травня 2003 року її проведення було доручено громадянці «П» під вигаданими прізвищем, ім'ям та по батькові «Щербак Вікторія Сергіївна».

Згідно з актом огляду покупця перед проведенням оперативної закупки працівниками міліції було оглянуто Щербак В. та вручено їй гроші в сумі 20 гривень однією купюрою відповідним номіналом.

За протоколом огляду та вилучення після проведення оперативної закупки у Щербак В. було виявлено та вилучено паперовий згорток з подрібненою речовиною рослинного походження зеленого кольору.

27 травня 2003 року Щербак В. було допитано як свідка. Вона дала показання про те, що 16 травня 2003 року їй було запрошено працівниками міліції для проведення оперативної закупки наркотичного засобу – марихуани у Корнева Д. Із цією метою їй було вручено 20 гривень однією купюрою. Після цього приблизно об 11 годині згідно з попередньою домовленістю вона

обґрунтованості вироку Червонозаводського районного суду м. Харкова від 19 липня 2004 року, ухвал колегії суддів судової палати у кримінальних справах апеляційного суду Харківської області від 29 липня 2005 року та колегії суддів Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України від 25 квітня 2006 року, просять їх скасувати, а справу направити на новий судовий розгляд.

Своє прохання мотивують тим, що Європейський суду з прав людини у справі «Корнєв і Карпенко проти України» визнав порушення вимог п. 3 ст. 6 Конвенції внаслідок того, що національні суди відмовили Корнєву Д. у допиті свідка Щербак В., що була єдиною особою, яка могла підтвердити, що саме від нього отримала наркотичні засоби, які у подальшому були вилучені працівниками міліції, а також заперечити факт провокації злочину, що в свою чергу привело до істотного порушення права на захист.

Ухвалою колегії суддів судової палати у кримінальних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 2 червня 2011 року справу щодо Корнєва Д. допущено до провадження Верховного Суду України.

Ухвалою судді Верховного Суду України від 9 червня 2011 року відповідно до ч. 1 ст. 400-19 КПК України у наведеній справі відкрито провадження з метою її розгляду Верховним Судом України.

Заслухавши доповідь судді-доповідача, пояснення заступника Генерального прокурора України Ударцова Ю.В., який висловив думку про задоволення заяви та скасування судових рішень з направленням справи на новий судовий розгляд, перевіривши матеріали, додані до заяви, матеріали кримінальної справи, та обговоривши доводи заяви, Верховний Суд України дійшов висновку про її задоволення з таких підстав.

Як убачається із постанови про проведення оперативної закупки наркотичних засобів від 16 травня 2003 року її проведення було доручено громадянці «П» під вигаданими прізвищем, ім'ям та по батькові «Щербак Вікторія Сергіївна».

Згідно з актом огляду покупця перед проведенням оперативної закупки працівниками міліції було оглянуто Щербак В. та вручено їй гроші в сумі 20 гривень однією купюрою відповідним номіналом.

За протоколом огляду та вилучення після проведення оперативної закупки у Щербак В. було виявлено та вилучено паперовий згорток з подрібненою речовиною рослинного походження зеленого кольору.

27 травня 2003 року Щербак В. було допитано як свідка. Вона дала показання про те, що 16 травня 2003 року їй було запрошено працівниками міліції для проведення оперативної закупки наркотичного засобу – марихуани у Корнєва Д. Із цією метою їй було вручено 20 гривень однією купюрою. Після цього приблизно об 11 годині згідно з попередньою домовленістю вона

зустрілася біля будівлі Української державної академії залізничного транспорту з Корневим Д., який запропонував придбати у нього коноплю. Вона передала йому 20 гривень, які їй вручили працівники міліції, а Корнев Д. передав їй білий паперовий пакет, і вони розійшлися. У подальшому до неї підійшли працівники міліції та в присутності понятих вилучили придбаний наркотик. За фактом вилучення було складено відповідний протокол, у якому вона та поняті поставили свої підписи, а вилучений пакет було опечатано.

Слідчим у справі було складено довідку, в якій зазначено про те, що дані щодо Щербак В. на підставі ст. 52-3 КПК України не підлягають розголошенню, і вона не може бути викликана в судове засідання як свідок.

У додатках до обвинувального висновку Щербак В. не була включена до списку осіб, що підлягають виклику в судове засідання

16 грудня 2003 року в судовому засіданні Корнев Д. заперечував свою причетність до збуту наркотичних засобів та дав показання про те, що 16 травня 2003 року біля корпусу № 4 Української державної академії залізничного транспорту він зустрічався зі знайомою студенткою Мазною Наталією Сергіївною, яку він знав останні три роки. Саме після зустрічі з цією особою його затримали працівники міліції та примусили покласти собі до кишені 20 гривень, а також оговорити себе та визнати вину у вчиненні інкримінованого злочину.

З метою перевірки таких показань Корневим Д. заявлялося клопотання про виклик у судове засідання свідків Мазної Н. та Щербак В. У задоволенні цього клопотання судом було відмовлено. При цьому суд послався на постанову прокуратури від 15 вересня 2003 року за результатами перевірки заяви Карпенко Л. про відмову в порушенні кримінальної справи щодо працівників міліції.

У подальшому показання свідка Щербак В. були оголошені в судовому засіданні в порядку, передбаченому ст. 306 КПК України, та покладені судом в основу обвинувального вироку щодо Корнева Д.

Постановивши, що в цій справі мало місце порушення п. 3 ст. 6 Конвенції, Європейський суд в мотивувальній частині рішення зазначив, що він не переконався в тому, що заявникові надали адекватну і належну можливість заперечити показання, на яких ґрунтувалось його засудження.

У пункті 56 свого рішення Європейський суд зазначив, що показання свідка Щербак В. були вагомими для вирішення справи, оскільки вона була єдиною особою, яка безпосередньо брала участь у купівлі наркотиків у заявника і могла засвідчити, що він продав їй наркотики. Європейський суд також зауважив, що заявникові та його захиснику не надали можливості допитати цього свідка на тому чи іншому етапі провадження, навіть як анонімного свідка, і самі національні суди ґрунтували свої висновки у справі на її письмових показаннях, які вона дала на етапі досудового слідства. У рішенні звернуто увагу на те, що органи влади не заявляли про існування необхідності забезпечення балансу інтересів різних осіб, яких це стосувалося, і, зокрема, інтересів свідка «Щ».

Відповідно до положень п. «а» ч. 2 та п. «а» ч. 3 Закону України від 23 лютого 2006 року «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» додатковими заходами індивідуального характеру з метою забезпечення відновлення порушених прав Стягувача є відновлення настільки, наскільки це можливо, попереднього юридичного стану, який Стягувач мав до порушення Конвенції. Таке відновлення здійснюється, зокрема, шляхом повторного розгляду справи судом, включаючи відновлення провадження у справі.

Виходячи із зазначених фактичних та правових підстав, Верховний Суд України вважає, що постановлені в кримінальній справі судові рішення щодо Корнева Д. не можуть залишатися в силі, а підлягають скасуванню. Враховуючи стадію провадження, на якій було допущено вказане порушення, а також те, що воно може бути виправлено під час розгляду справи по суті судом першої інстанції, справа підлягає направленню на новий судовий розгляд.

На підставі викладеного, керуючись статтями 400¹², 400²¹, 400²² Кримінально-процесуального кодексу України, Верховний Суд України

п о с т а н о в и в :

Заяву Корнева Д.Є. та захисника Буценка А.П. задовольнити.

Вирок Червонозаводського районного суду м. Харкова від 19 липня 2004 року, ухвали колегії суддів судової палати у кримінальних справах апеляційного суду Харківської області від 29 липня 2005 року та колегії суддів Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України від 25 квітня 2006 року щодо Корнева Дениса Євгеновича скасувати, а справу щодо нього направити на новий судовий розгляд.

Постанова є остаточною і не може бути оскаржена, крім як на підставі, передбаченій пунктом 2 частини 1 статті 400¹² Кримінально-процесуального кодексу України.

Головуюча



Г.В. Канигіна

Судді:

М.І. Балюк

В.В. Кривенко

В.П. Барбара

Н.П. Лященко

І.С. Берднік

В.Л. Маринченко

С.М. Вус

І.І. Охрічук

Л.Ф. Глос

П.В. Панталієнко

Т.В. Гошовська

В.Ф. Пивовар

Л.І. Григор'єва

П.П. Пилипчук

В.С. Гуль

О.І. Потильчак

В.І. Гуменюк

Б.М. Пошва

М.Б. Гусак

О.Б. Прокопенко

А.А. Ємець

Я.М. Романюк

Т.С. Жайворонок

Ю.Л. Сенін

В.В. Заголдний

А.М. Скотарь

Є.І. Ковтюк

Т.С. Тарас

П.І. Колесник

Ю.Г. Тітов

М.С. Короткевич

І.Б. Шицький

В.І. Косарєв

В.Ф. Школяров

А.Г. Ярема

